

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 152/2018-99

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti RS INVESTMENT LTD, Egmont Street, Kingstown, Saint Vincent, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Kucek & Partners, s. r. o., Mickiewiczova 9, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Adrián Kucek, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 M Cdo 5/2015 z 31. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti RS INVESTMENT LTD o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. októbra 2017 (mailom) a 30. októbra 2017 (poštou) doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti RS

INVESTMENT LTD (ďalej aj „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 M Cdo 5/2015 z 31. júla 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). V napadnutom konaní najvyšší súd rozhodoval na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Sťažnosť bola doplnená mailom 30. októbra 2017 a podaním sťažovateľky doručeným ústavnému súdu 2. novembra 2017, v ktorom poukazuje na nesprávnosť záverov generálneho prokurátora a jeho vágne vyjadrenia k veci a dopĺňa svoju argumentáciu aj o ďalšiu judikatúru ústavného súdu [napr. nález sp. zn. III. ÚS 357/2013 z 2. 7. 2017, nález I. ÚS 76/2016 – (z 11. mája 2016, pozn.), ktorým ústavný súd povolil obnovu konania vo veci obchodnej spoločnosti COMPCAR... vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 421/2012 – v tejto veci bolo prijaté aj odlišné stanovisko sudcu I. senátu ústavného súdu, pozn.] a tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorá podľa nej „tlmí“ nutnosť podávania mimoriadneho dovolania. Civilný sporový poriadok, ktorý je účinný od 1. júla 2016, už judikatúru ESLP reflektuje, a to v úprave nového inštitútu dovolania generálneho prokurátora. Európsky súd pre ľudské práva považuje mimoriadny opravný prostriedok za prípustný iba vtedy, ak v priebehu konania došlo k závažným procesným pochybeniam súdov (Sutyazhnik v. Rusko a ďalšie).

2. Zo sťažnosti a z jej doplnenia, ako aj jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 38/2007 domáha proti žalovanej Slovenskej republike, v zastúpení Ministerstvom financií Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“ v citáciách aj „žalovaný“), náhrady škody (a ušlého zisku) v sume 4 473 112,35 € s príslušenstvom, ktorá jej mala byť spôsobená v príčinnej súvislosti s ňou tvrdým nesprávnym úradným postupom, resp. nezákonným rozhodnutím Daňového úradu Bratislava I (ďalej len „správca dane“) pri registrácii inej spoločnosti (IMMO SK s. r. o.) za platiteľa dane z pridanej hodnoty, ktoré mali viesť k jej majetkovej ujme a vzniku škody

(zmluvami o postúpení pohľadávky mala táto „pohľadávka“ prejsť napokon na sťažovateľku, preto odvíja od tejto skutočnosti aj svoju aktívnu legitimáciu v spore).

3. Vo veci samej rozhodol rozsudkom okresný súd prvýkrát 18. februára 2009, ktorým čiastočne nároku sťažovateľky vyhovel, pričom toto rozhodnutie bolo na základe odvolania žalovanej potvrdené aj rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 190/09 z 30. júna 2009. Žalovaná podala následne dovolanie, ktoré bolo najvyšším súdom odmietnuté. Následne generálny prokurátor podal v tejto veci mimoriadne dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 M Cdo 13/2010 z 20. marca 2012 tak, že v časti uplatneného nároku zrušil napadnuté rozsudky a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí poukázal na to, že obidva sudy sa nedostatočne vysporiadali s otázkou, či príčinou škody je nesprávny úradný postup alebo nezákonné rozhodnutie, a v nadväznosti na to mali posúdiť aj námietku premlčania.

4. Okresný súd druhýkrát rozsudkom zo 17. januára 2013 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť náhradu škody v sume 4 473 112, 35 € spolu s úrokom z omeškania, ktorý potvrdil rozsudkom sp. zn. 5 Co 230/2013, 5 Co 231/2013 z 24. júna 2014 aj krajský súd. Rozhodnutie okresného súdu v spojení s rozhodnutím krajského súdu nadobudli právoplatnosť 22. augusta 2014.

5. Na podnet žalovanej podal 4. júna 2015 generálny prokurátor mimoriadny opravný prostriedok (mimoriadne dovolanie), o ktorom rozhodol napadnutým uznesením najvyšší súd tak, že zrušil rozsudky okresného súdu a krajského súdu uvedené v bode 4 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

6. Sťažovateľka brojí proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a namieta, že najvyšší súd „ústavne nesúladným spôsobom vyložil právnu normu, ktorú vo svojom rozhodovacom procese aplikoval“, a tiež tvrdí, že napadnuté uznesenie „vykazuje znaky arbitrárnosti a je ústavne nekonformným spôsobom odôvodnené“.

7. Mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom bolo podľa sťažovateľky neprípustné z dôvodov:

i) absencie procesných predpokladov uvedených v ustanovení § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“),

ii) nezlučiteľnosti mimoriadneho dovolania s princípom právnej istoty – absencia spôsobilého dovolacieho dôvodu podľa § 243 f) ods. 1 písm. c) OSP,

iii) nerešpektovania princípu viazanosti dôvodmi uvedenými v mimoriadnom dovolaní najvyšším súdom,

iiii) (ne)dôvodnosti a (ne)opodstatnenosti argumentácie generálneho prokurátora v celom rozsahu.

8. K bodu 7 i) sťažovateľka bližšie uvádza, že žalovaná v podnete namietala iba vadu zmätočnosti v zmysle § 237 písm. f) OSP a nenamietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu (krajského súdu) spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP]. pričom najvyšší súd na túto skutočnosť dostatočne nereagoval. Najvyšší súd konal a rozhodol o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, hoci o ňom konat' vôbec nemal, pretože podľa jej názoru mimoriadne dovolanie v tomto prípade nebolo prípustné, keďže žalovaná mala možnosť podať dovolanie a tento mimoriadny opravný prostriedok aj využila.

9. K bodu 7 ii) sťažovateľka uvádza, že v danom prípade neexistujú žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali zásah do právoplatného a záväzného rozsudku. Najvyšší súd sa dôsledne nezaoberal tým, *„či sú naplnené predpoklady prelomenia právoplatnosti právoplatného rozsudku týmto mimoriadnym opravným prostriedkom. Princíp stability súdneho rozhodnutia vyjadrený jeho právoplatnosťou vyplýva z princípu právnej istoty ako jedného zo základných princípov štátu. Takýmto postupom sa najvyšší súd bez odôvodnenia odchytil od ústavne súladného výkladu aplikovaného zákonného ustanovenia o mimoriadnom dovolaní (§ 243a ods. 1 OSP).“*.

10. K bodu 7 iii) sťažovateľka uvádza:

„... najvyšší súd pri posudzovaní ne/splnenia podmienok prípustnosti mimoriadneho dovolania postupoval nielen v rozpore s vlastnou judikatúrou, ale aj s judikatúrou ústavného súdu, pretože v podstate žiadnym spôsobom nereagoval na skutočnosť, že žalovaný pred podaním podnetu generálnemu prokurátorovi nepodal dovolanie, z dôvodov, ktoré mohol odôvodniť rovnako ako on (§ 243f ods. 1 písm. c) OSP) tým, že rozhodnutie všeobecných súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c) OSP). Okrem toho najvyšší súd nerešpektoval ani princíp viazanosti dôvodmi uvedenými v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, keď konštatoval celkom odlišné právne závery, ktoré v danom prípade generálny prokurátor neuplatnil. Generálny prokurátor odôvodnenie svojho mimoriadneho dovolania odôvodnil výlučne okolnosťami, ktoré majú vyplývať z námietky aktívnej vecnej legitímácie vo veci nároku na náhradu ušlého zisku. Najvyšší súd však v napadnutom rozhodnutí posudzoval celý okruh iných právnych otázok a otázkou aktívnej vecnej legitímácie sa ani nezaoberal.“

Sťažovateľka tiež tvrdí, že dovolací súd je dovolacím dôvodom viazaný, poukazujúc na príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku [v tomto smere sťažovateľka k bodom 7i) a 7 ii) poukazuje na to, že najvyšší súd v napadnutom uznesení konal aj v rozpore s inými rozhodnutiami najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu, na ktorého judikatúru v širokom rozsahu odkazuje, pozn.].

11. K bodu 7 iiiii) sťažovateľka uvádza:

«... Pôvodný žalobca ([REDACTED]) v žalobe podanej dňa 13.03.2007 jednoznačne uplatňoval nárok na spôsobenú majetkovú ujmu vo forme priamej škody a taktiež vo forme ušlého zisku, ktoré vznikli spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. a ktoré si uplatňoval titulom postúpenia týchto nárokov spoločnosťou IMMO.SK, s.r.o. na jeho osobu...

... Súd sa riadne vvsporiadali s námietkami nedostatku aktívnej vecnej legitímácie pôvodného žalobcu [REDACTED], ktorý nárok na súde uplatnil po postúpení pohľadávky spoločnosťou IMMO.SK, s.r.o. V druhostupňovom rozhodnutí súd jednoznačne a nespochybniteľné konštatuje: „Spoločnosti IMMO SK, s.r.o. vznikla však i nepriama majetková ujma vo forme ušlého zisku... Skutočnosť, že spoločnosť v dôsledku vydania

nezákonných rozhodnutí a vzniknutej priamej škody objektívne nebola schopná úspešne realizovať svoj podnikateľský zámer a dosiahnuť predpokladané zisky, nespôsobilá ujmu [REDACTED] ako spoločníkovi, ale priamo spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. [REDACTED] návrhom zo dňa 13.marca 2007 uplatňoval nároky výlučne z titulu postúpenia pohľadávky postupcom - poškodenou spoločnosťou IMMO SK, s.r.o., nie z titulu svojho originárneho veriteľstva voči odporcovi. Z toho dôvodu nemôže obstať námietka nedostatku aktívnej vecnej legitimácie predchodcu navrhovateľa, ktorá legitimácia svedčala [REDACTED] na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 14. apríla 2006“

V danej súvislosti je teda zrejmé, že keď generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní uvádza: „Skutočnosť, že žalobou boli uplatnené dve samostatné pohľadávky nie je v rozsudkoch *expressis verbis* uvedená. V rozsudku súdu prvého stupňa sa opätovne nachádzajú buď protichodné vyjadrenia alebo nezrozumiteľné vyjadrenia, z ktorých nie je jednoznačné, ktorý subjekt ušlý zisk utrpel (či spoločnosť alebo či [REDACTED]). Rovnako zmätočne k tejto otázke opätovne pristúpil aj odvolací súd.“ je uvedené tvrdenie celkom v rozpore so skutočnosťou. Na margo uvedeného tiež poukazujeme na okolnosť, že generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní podanom v predmetnej právnej veci dňa 17.08.2010 (sp. zn. 5M Cdo 13/2010) uvádza doslovne rovnakú formuláciu ohľadom namietaných okolností. Táto namietaná okolnosť však bola nepochybne odstránená. Je preto celkom nedôvodné námietku opakovať, keď sa súdy následne s touto riadne vysporiadali.

... Generálny prokurátor odôvodnenie svojho mimoriadneho dovolania odôvodňuje výlučne okolnosťami, ktoré majú vyplývať z námietky aktívnej vecnej legitimácie vo veci nároku na náhradu ušlého zisku, ktorá bola, tak ako je vyššie uvedené, súdmi nižšieho stupňa celkom jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybnosti objasnená.

S poukazom na všetky vyššie uvedené okolnosti je sťažovateľ toho názoru, že argumentácia generálneho prokurátora sa celkom vymyká zásadám logického uvažovania, keď táto vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré sú celkom v rozpore s tým, čo napadnuté rozhodnutia skutočne obsahujú. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní sa v podstate snaží presadiť svoje vlastné skutkové závery (v úplnom rozpore s vykonaným dokazovaním a jeho následnými skutkovými zisteniami a závermi súdov oboch stupňov) a na tento nim ustálený skutkový dej aplikovať vlastné právne posúdenie veci.»

12. Z uvedeného je podľa sťažovateľky zrejmé, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora bolo procesné neprípustné s poukazom na skutočnosť, že „samotný žalovaný využil inštitút mimoriadneho opravného prostriedku, o ktorom najvyšší súd konal a teda nápravu žalovaným tvrdených porušených práv bolo možné dosiahnuť aj prostredníctvom ním podaného dovolania. Žalovaný však vo svojom dovolaní nenamietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c) OSP).

Okrem toho v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora absentoval dovolací dôvod, nakoľko okolnosť, ktorú generálny prokurátor namietal, sa týkala výlučne odlišného hodnotenia skutkového stavu a odlišných skutkových a právnych záverov, a teda v žiadnom prípade nešlo o spôsobilý dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 243 f ods.1 písm. c) OSP.

Predpoklady prelomenia právoplatnosti napadnutého rozhodnutia neboli splnené.

Najvyšší súd nerešpektoval princíp viazanosti dôvodmi uvedenými v mimoriadnom dovolaní.“

13. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy... a podľa článku 36 ods. 1 Listiny..., základné právo sťažovateľa na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy..., základné právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.07.2017, sp. zn. 5 MCdo 5/2015, porušené boli.

...Uznesenie Najvyššieho súdu.. zo dňa 31.07.2017, sp. zn. 5 MCdo 5/2015, sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu... na ďalšie konanie a rozhodnutie.

... Najvyšší súd... je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu, a to v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Za zjavne neopodstatnený možno považovať návrh vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnený návrh ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí návrhu na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

17. Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľkou namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, k porušeniu ktorých malo dôjsť v dôsledku arbitrárnosti a rozporuplnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v bode 6. V tejto súvislosti

napáda tiež aj postup žalovanej, ako aj generálneho prokurátora (pozri body 7 až 12) v právoplatne skončenej veci pred všeobecnými súdmi o náhradu škody a ušlého zisku.

18. K veci sa v rámci predbežného prerokovania sťažnosti vyjadrili najvyšší súd, generálny prokurátor a tiež sťažovateľka.

18.1 Najvyšší súd k sťažnosti v podaní zo 4. decembra 2017 v podstatnom uviedol:

«Dovolací súd sa v odôvodnení prvom rade zaoberal prípustnosťou tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Skonštatoval, že žalovaná (Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo financií Slovenskej republiky) využila v konaní všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, keď ňou podané dovolanie najvyšší súd uznesením z 15. decembra 2016 sp. zn. 5 Cdo 454/2014 ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ Civilného sporového poriadku odmietol. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov v sebe subsumujú také zjavné pochybenia pri aplikácii hmotného práva, že majú povahu tzv. základných väd, ktoré judikatúra akceptuje ako dôvod pre výnimočný odklon od princípu právnej istoty, nastolenej právoplatným rozhodnutím. Generálny prokurátor namietal, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243 f ods. 1 písm. c/ O. s. p.), ktoré v mimoriadnom dovolaní riadne odôvodnil. Dovolací súd v sťažnosťou napadnutom uznesení vyslovil právny názor.

Sťažovateľ má za to, že vecným prieskumom napadnutých rozhodnutí súdov nižších stupňov dovolací súd porušil princíp právnej istoty v nezmeniteľnosť právoplatných súdnych rozhodnutí.

Judikatúra Ústavného súdu v problematike zlučiteľnosti mimoriadneho dovolania s princípom právnej istoty je konštantná „prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“ (PLz. ÚS 3/2015).

Mimoriadne dovolanie bolo podané do 30.6.2016, preto vzhľadom na potvrdzujúce rozhodnutie krajského súdu sťažovateľ nemal nárok na dovolanie podľa § 238 OSP, mohol podať dovolanie iba z dôvodov vymedzených v § 237 OSP, čo aj uskutočnil. Pokiaľ chcel

sťažovateľ vyčítať rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu nesprávne právne posúdenie, mohol tak urobiť iba prostredníctvom mimoriadneho dovolania. Najvyšší súd preto svojím súdnym prieskumom princíp právnej istoty nenarušil.

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že základné právo na súdnu ochranu je „výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Ústavný súd overuje, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku, teraz v Civilnom sporovom poriadku (L ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). V rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 195/2010).

Aj keď je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z formálneho hľadiska právoplatným rozhodnutím, nejde však o rozhodnutie, ktorým by konanie skončilo, ale rozhodnutie, ktorým bol rozsudok krajského súdu spolu s rozsudkom okresného súdu zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Konanie v právnej veci žaloby o zaplatenie sumy 4.473.112,35 € s príslušenstvom nie je skončené, pretože vec sa vrátila do štádia základného konania.

Namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu.

Z uvedených dôvodov navrhujem sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.»

18.2 Generálny prokurátor v reakcii na výzvu ústavného súdu vyjadriť sa k sťažnosti v podaní zo 4. decembra 2017 po uvedení textu relevantných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinného k 30. júnu 2017 upravujúcich mimoriadne odvolanie [§ 243 e) až h), ha) a § 243 i) a j) OSP] v podstatnom uviedol:

«Základným cieľom mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora je náprava závažných chýb civilného procesu a s tým spojená ochrana práv účastníkov konania, avšak vždy výlučne na základe podnetu oprávnenej osoby a v zákonom určenej lehote.

Tento inštitút ako výnimku z princípu právnej istoty a princípu *res iudicate* Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „Súd“) a priori nevylučuje (napr. DRAFT-OVA a. s. proti Slovenskej republike, PSMA, spol. s. r. o. proti Slovenskej republike, COMPCAR, s. r. o. proti Slovenskej republike), na ktoré odkazuje vo svojej sťažnosti i sťažovatelia, hoci z iného právneho aspektu.

Opodstatnenosť zásahu do právoplatného súdneho rozhodnutia štátnym zastupiteľstvom alebo inými orgánmi štátu, niekedy aj po viac rokoch od vydania daného rozhodnutia, posudzoval Súd z hľadiska dohovoru po prvýkrát vo veci *Brumarescu* proti Rumunsku v roku 1999. Tu Súd jednoznačne skonštatoval, že takéto zrušenie rozsudku je porušením princípu právnej istoty a práva na spravodlivý proces. Podobne postupoval napr. vo veciach *SC Mapnexportimport Industrial Group SA* proti Rumunsku, *Tripon* proti Rumunsku a *Stere* proti Rumunsku, a to aj napriek tomu, že Rumunsko postupne oprávnenie rumunského generálneho prokurátora napadnúť právoplatné a záväzné rozhodnutie procesné okliešťovalo (napr. časovým obmedzením, nevyhnutnosťou podania návrhu oprávnenej osoby).

Vo svojich rozhodnutiach súd nazerá na akýkoľvek zásah do právnej istoty účastníkov konania prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov prísne, jeho záujem na zachovaní (nezmeniteľnosti) právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia jednoznačne prevažuje. Mimoriadny opravný prostriedok považuje súd za opodstatnený len vo výnimočných prípadoch.

Mimoriadny opravný prostriedok je dôvodný vtedy, ak v priebehu konania došlo k závažným pochybeniam súdov (*Sutyazhnik* proti Rusku). Rozhodnutia v mimoriadnom opravnom konaní tak môžu byť zrušené len za účelom nápravy fundamentálnych chýb, resp. hrubých pochybení súdu. Mimoriadne dovolanie nikdy nesmie predstavovať vo svojej podstate inštitút ďalšieho odvolania (*Ryabykh* proti Rusku, *Tishkevich* proti Rusku, *Bugakova* proti Rusku).

Chyby spôsobené všeobecnými súdmi musia mať závažný vplyv na spravodlivosť, integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu (Lenskaya proti Rusku), len vtedy sú prijateľným dôvodom na opätovné otvorenie súdneho konania.

Za takéto chyby nepovažuje súd nesprávny výklad alebo nesprávnu aplikáciu práva všeobecným súdom (Sizintseva a ostatní proti Rusku). Prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku pre nezlučiteľnosť s čl. 6 dohovoru súd odmieta aj v prípadoch, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory (Abdullayev proti Rusku, Cornif proti Rumunsku, Roseltrans proti Rusku).

V prípadoch, v ktorých bol takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy extrémnej chyby konajúcich súdov, súd mimoriadne dovolanie „prijal“ pozitívne. Príkladom môžu byť jeho rozhodnutia vo veciach Protsenko proti Rusku či Tishkevich proti Rusku. V oboch týchto prípadoch súd akceptoval zrušenie konečného rozhodnutia ako výnimku z princípu právnej istoty a princípu res iudicata.

Podrobnú analýzu relevantných rozhodnutí Súdu k porušeniu princípu právnej istoty v prípadoch, keď preskúmaný mimoriadny opravný prostriedok nebol prístupný účastníkom súdneho konania, ale bol dostupný iba generálnemu prokurátorovi, poskytol ústavný súd v stanovisku svojho pléna z 18. marca 2015 pod sp. zn. PLz. ÚS 3/2015.

Rekapitulovaním všetkých premís vyplývajúcich zo súdnej judikatúry Súdu, ale aj slovenských súdov, možno dospieť k záveru, že zásah do právoplatného rozhodnutia iniciovaný generálnym prokurátorom je prípustný, len ak je legálny (spôsob je ustanovený zákonom), legitímny (existuje potreba nápravy fundamentálnej chyby) a proporcionálny. Proporcionalita musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej).

Právomoc vyšších súdov zrušovať alebo meniť záväzné a vykonateľné súdne rozhodnutie musí byť teda vykonávaná tak, aby bola v čo najvyššej možnej miere dodržaná spravodlivá rovnováha medzi záujmami jednotlivca a potrebou zabezpečiť efektívnosť súdneho systému (Guiran proti Rumunsku).

Niet pochýb, že v okolnostiach prípadu sťažovateľky bolo zrušenie právoplatného rozhodnutia z iniciatívy generálneho prokurátora legálnym, legitímnym a proporcionálnym ...

... Vo vzťahu k absencii procesných predpokladov uvedených v ustanovení § 243 ods. 1 O. s. p. sťažovateľka poukazuje najmä na to, že v danej veci Slovenská republika - Ministerstvo financií... 5. septembra 2014 podala dovolanie, ktoré bolo na najvyššom súde vedené pod sp. zn. 5Cdo 454/2014. V predmetnom dovolaní žalovaná namietala výslovne vadu konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p., nie aj vadu podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p., t. j., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Z vyššie uvedenej argumentácie následne sťažovateľka vyvodzuje, že v danom prípade nebola splnená jedna zo základných podmienok pre podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., nakoľko ochranu práv a zákonom chránených záujmov žalovaného bolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, t. j. dovolaním. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje aj na spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodného kolégia... zo dňa 20. októbra 2015 k prípustnosti mimoriadneho dovolania uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu... a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 8/2015 (ďalej len „spoločné stanovisko“).

S touto argumentáciou sťažovateľky nemožno súhlasiť.

V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že predmetom mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bolo výlučne nesprávne právne posúdenie veci podľa § 243 ods. 1 písm. c) O. s. p. Generálny prokurátor sa totiž nedomáhal kasácie napadnutého rozhodnutia z dôvodov tzv. zmätočnosti uvedených v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p., kedy má samotný účastník konania k dispozícii možnosť podať dovolanie, čo sa aj v tomto konkrétnom prípade stalo. Dovolanie účastníka konania však z dôvodu, pre ktoré bolo podané mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, nebolo procesné prípustné. Znamená to, že žalovaná nemohla v dovolaní svoju právnu argumentáciu účinne založiť na procesné neprípustnom dovolacom dôvode. Za takejto situácie nie je nekorektné vyžadovať od ktoréhokoľvek účastníka konania formálne uplatnenie dovolania aj pre neefektívne dovolacie dôvody, čiže vopred odsúdeného na neúspešnosť. V opačnom prípade by sa mimoriadne opravné konanie stalo rýdzo formalistickým, pretože mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora by muselo vždy procesné predchádzať konanie o dovolaní. “

Nemožno opomenúť skutočnosť, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie dňa 28. mája 2015, t. j. pred prijatím spoločného stanoviska. V tejto súvislosti si

dovolíme zvýrazniť pripomienky Generálnej prokuratúry..., ktoré uplatnila k návrhu spoločného stanoviska a tvoria jeho obsahovú súčasť vo zverejnenom znení.

Navyše kardinálnu otázku spojenú s aplikáciou spoločného stanoviska najvyššieho súdu predstavuje posúdenie jeho intertemporálnych dopadov na konanie o mimoriadnych dovolaniach generálneho prokurátora podaných do doby konfirmácie názoru najvyššieho súdu, t. j. do doby bez akýchkoľvek obmedzujúcich podmienok pre ich podanie.

Vo všeobecnosti by malo platiť, že zjednocujúce stanovisko pôsobí nielen do budúcnosti, ako je to pri zrušení protiústavných právnych predpisov, ale nový právny názor je aplikovateľný na všetky pred súdmi prebiehajúce konania (primerane § 154 ods. 1 O. s. p). Skutočnosť, či táto premisa platí bezvýhradne aj na vzniknutú procesnú situáciu, t. j. na rozhodovanie o mimoriadnych dovolaniach generálneho prokurátora podaných do nastúpenia faktických účinkov zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu, nie je jednoznačná.

Je nesporné, že materiálny právny štát stojí mimo iného na dôvere občanov v právo a právny poriadok. Podmienkou takejto dôvery je stabilita právneho poriadku a dostatočná miera právnej istoty občanov. Stabilita právneho poriadku a právna istota je ovplyvňovaná nielen legislatívnou činnosťou štátu (tvorbou práva), ale tiež činnosťou Štátnych orgánov aplikujúcich právo. Nemožno opomenúť, že k nej patrí aj súdna judikatúra. Práve ochrana oprávnenej dôvery občanov v právo, ktoré tu predstavoval ustálený výklad právnej normy vo forme zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu č. 36/2008. by mala byť pre podané mimoriadne dovolania pred novým právnym záverom najvyššieho súdu prioritná. Možno mať za to, že sú tu dané špecifická výnimočnej situácie založenej intenzívnejším záujmom na ochrane legitímnych očakávaní adresátov na riadnom prejednaní mimoriadneho opravného prostriedku. Generálny prokurátor, ktorý' podal mimoriadne dovolanie na podnet účastníka konania, využil svoje procesné oprávnenie v súlade s dlhoročne zaužívanou právnou praxou sledujúc ochranu práv účastníka konania. Ak teda generálny prokurátor už podal mimoriadne dovolanie, ide o využitie jeho práv v takej intenzite, že jeho prípadné odmietnutie len s poukazom na prelom rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu by znamenalo prílišnú tvrdosť retrospektívy nového právneho názoru. Ani od generálneho prokurátora nemožno očakávať, aby v prípade reálneho využitia svojho mimoriadneho

oprávnenia v „tolerantnom právnom prostredí“, mohol odhadovať budúci názorový vývoj súdov v otázke výkladu jeho zákonných predpokladov.

S poukazom na tieto dôvody boli vo veci sťažovateľky splnené všetky zákonné podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., čo náležitým spôsobom prezentoval najvyšší súd pri svojom rozhodovaní dňa 31. júla 2017. Skutočnosť, že žalovaný podal v danej veci „riadne“ dovolanie, v ktorom využil iný dovolací dôvod ako generálny prokurátor, nemôže byť dôvodom predstavujúcim prekážku v čase jeho podania pre podanie mimoriadneho dovolania. Takýto záver nevyplýval zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, pričom spoločné stanovisko nenahrádza zákonnú úpravu.

Práve naopak, skutočnosť, že žalovaný využil aj jemu prípustný dovolací dôvod (§ 237 písm. 0 O. s. p.), umožnila využitie dovolacieho dôvodu podľa § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p. ...

Námietke sťažovateľky o absencii spôsobilého dovolacieho dôvodu podľa § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p. možno oponovať tým, že nesprávne právne posúdenie veci uvedené ako dovolací dôvod v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora [§ 243 ods. 1 písm. c) O. s. p.] bol riadne odôvodnený a plne preukázaný. Akúkoľvek inú argumentáciu sťažovateľky možno vnímať ako účelovú a ničím nepreukázanú. V tejto súvislosti sa generálna prokuratúra plne opiera o právne závery uvedené v napádanom rozhodnutí najvyššieho súdu, ktorým predchádza aj detailne opísaný skutkový stav veci a priebeh súdneho konania.

V dôsledku toho nepovažuje generálna prokuratúra za efektívne vo svojom vyjadrení znovu rekapitulovať desiatky rokov prebiehajúci civilný spor.

Významným je to, že najvyšší súd hoci detailne poznal vývoj inštitútu mimoriadneho dovolania v podmienkach právnej úpravy Slovenskej republiky, aktuálnu súdnu prax ústavného súdu a samotného najvyššieho súdu, a najmä najnovšiu rozhodovaciu činnosť Súdu vo vzťahu k Slovenskej republike, a bol si vedomý aj intenzívnej právnej a spoločenskej diskusie o opodstatnenosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora v slovenskom civilnom právnom systéme, podmienkach jeho prípustnosti, ale najmä o jeho praktickom uplatnení v civilnom procese v jednotlivých prípadoch, pristúpil ku kasácii právoplatného súdneho rozhodnutia. Dôvodom bolo, že sa stotožnil s právnym

názorom generálneho prokurátora o prítomnosti fundamentálnej vady v civilnom procese, ktorej sa dopustili súdy konajúce o žalobe sťažovateľky.

Za túto fundamentálnu chybu označil najvyšší súd jednak nepreukázanie vzniku škody a ušlého zisku a jednak nepreukázanie príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom správcu dane a znížením hodnoty majetku sťažovateľky. Ide o elementárne právne predpoklady pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

Citované právne posúdenie predstavuje ospravedlniteľný odklon od princípu právnej istoty spočívajúci v záujme na zachovaní (nezmeniteľnosti) konečného súdneho rozhodnutia.

V danom prípade existovali okolnosti podstatného a naliehavého charakteru, ktoré sa prejavili v potrebe dodržať spravodlivú rovnováhu medzi záujmami jednotlivca a potrebou zabezpečiť efektívnosť súdneho systému.

Aj napriek tomu, že Súd chápe pojem „fundamentálna chyba“ pomerne úzko, vždy musí ísť o také pochybenie, ktoré má vplyv na integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu.

Niet pochyb, že v okolnostiach konkrétneho prípadu bolo zrušenie konečného rozhodnutia legálne (procesným postupom podľa zákona) a legitímne (sledovalo nápravu pochybenia nižších súdov). Zrušenie právoplatného rozhodnutia z iniciatívy generálneho prokurátora bolo aj proporcionálne, a teda k porušeniu článkov ústavy a dohovoru označených sťažovateľkou v danom prípade nedošlo.

Rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní bolo dôvodnou nápravou fundamentálnej chyby...

Z týchto dôvodov generálna prokuratúra navrhuje, aby podaná sťažnosť bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená a v prípade jej prijatia na konanie, aby bola zamietnutá.»

18.3 Sťažovateľka sa k sťažnosti vyjadrila v reakcii na výzvu ústavného súdu v podaní 5. februára 2017, v ktorom uviedla:

„... od podania ústavnej sťažnosti zo dňa 26.10.2017 nevznikli žiadne nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali potrebu vyjadriť sa nad rámec toho, čo bolo uvedené v predmetnej sťažnosti, a teda sa sťažovateľ plne pridržiava odôvodnenia tejto sťažnosti. Na

uvedenom závere nič nemení ani argumentácia obsiahnutá vo vyjadrení predsedníčky Najvyššieho súdu SR a vyjadrení Generálneho prokurátora SR. Inými slovami sťažovateľ má za to, že v sťažnosti sa vysporiadal aj s touto argumentáciou. Z uvedeného dôvodu nevidí potrebu sa nad rámec odôvodnenia sťažnosti bližšie vyjadrovať k týmto skutočnostiam, nakoľko by jednalo len o duplicitnú argumentáciu.“

18.4 Sťažovateľka podaním z 5. februára 2018 ešte tretíkrát doplnila svoje pôvodné sťažnostné argumenty (boli podané po zákonom ustanovenej lehote, pozn.) prostredníctvom sprievodného listu koncipientky právneho zástupcu sťažovateľky podaním z 12. apríla 2018 takto:

«1.1. K prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora len za predpokladu „neúspešného využitia dovolania účastníkom konania“ (sťažnostné argumenty podľa časti III.5, bod 1. a 2. sťažnosti):

Podaniu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora v danej veci predchádzalo podanie dovolania účastníkom konania, o ktorom v čase podania mimoriadneho dovolania nebolo ešte rozhodnuté, avšak v čase rozhodovania NS SR o mimoriadnom dovolaní už o dovolaní účastníka rozhodnuté bolo.

Ak podľa stabilizovanej judikatúry ÚS aj ESLP prípustnosť mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora je podmienená neúspešným využitím dovolania zo strany účastníka“ potom expressis verbis prípustnosť mimoriadneho dovolania prichádza do úvahy len po rozhodnutí o dovolaní účastníka, teda je otázne, či podmienka prípustnosti má byť splnená v čase podania mimoriadneho dovolania (čo v danom prípade splnené nebolo, nakoľko úspešnosť ä neúspešnosť podaného dovolania známa nemohla byť a nebola) alebo v čase rozhodovania NS SR o mimoriadnom dovolaní (kedy už neúspešnosť dovolania známa bola).

V tejto súvislosti samotný generálny prokurátor vo svojom vyjadrení predloženom ÚS SR reflektuje na neprípustnosť jeho mimoriadneho dovolania v čase jeho doručenia ÚS SR, keď polemizuje s názorom jasne stabilizovaným v judikatúre NS, ÚS aj ESLP o intertemporálnom dopade ústavne súladného výkladu podmienok prípustnosti mimoriadneho dovolania aj na prípady mimoriadneho dovolania podaných pred stabilizovaním judikatúry.

Vyjadrenie NS SR k nastolenej otázke je rozporné, keď vo svojom vyjadrení k sťažnosti dôvodí prípustnosť mimoriadneho dovolania podaním a rozhodnutím o dovolaní účastníka jeho odmietnutím, pričom nijak nerešpektuje otázku prípustnosti mimoriadneho dovolania v čase jeho podania. Na druhej strane v napadnutom uznesení NS SR bez akéhokoľvek odôvodnenia konštatuje prípustnosť mimoriadneho dovolania aj v čase jeho podania.

Samotná sťažnostná námietka, že v dovolaní smerujúcom proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu účastník nenamietal nesprávne právne posúdenie veci, pričom v mimoriadneho dovolania je uplatnený tento dovolací dôvod, je z hľadiska posudzovania prípustnosti mimoriadneho dovolania irelevantná vzhľadom k záverom Plz. 3/2016.

1.2. K viazanosti odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi vymedzenými generálnym prokurátorom v mimoriadnom dovolaní (sťažnostné argumenty podľa časti 111.5, bod 5. sťažnosti):

Z porovnania obsahu mimoriadneho dovolania, v ňom namietaného a vymedzeného nesprávneho právneho posúdenia a obsahu napadnutého uznesenia NS SR je na prvý pohľad zjavné, že NS SR pri prieskume rozsudkov prvostupňového a odvolacieho súdu napadnutých mimoriadnym dovolaním sa neobmedzil len na prieskum generálnym prokurátorom namietaných a vymedzených právnych záverov, ale preskúmaval úplne všetky skutkové i právne závery v napadnutých rozhodnutiach.

Prieskum právoplatných rozhodnutí realizovaný NS SR bez oprávnenia a za stavu zjavného porušenia procesného predpisu ustanovujúceho viazanosť NS SR dovolacími dôvodmi generálneho prokurátora, samo osebe zakladá porušenie namietaných práv napadnutým uznesením NS SR. Čo je len umocnené dôsledkom tohto nezákonného prieskumu spočívajúcim v zásahu do právoplatne skončenej veci zrušením mimoriadnym dovolaním napadnutých rozsudkov.

Generálny prokurátor vo svojom vyjadrení k sťažnosti na označené závažné pochybenie NS SR nereaguje žiadnym spôsobom. Z absencie reakcie na túto časť sťažnostnej argumentácie je možné usudzovať, že generálny prokurátor, nesporne znalý rozsahu a obsahu svojich dovolacích dôvodov v mimoriadnom dovolaní, si musí byť vedomý toho, že rozsah prieskumu a závery NS SR ďaleko presahujú nim vymedzené dovolacie dôvody.

Pokiaľ generálny prokurátor vo vyjadrení uvádza, že NS SR sa stotožnil s jeho právnym názorom o prítomnosti fundamentálnej vady v civilnom procese je potrebné uviesť, že v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora a aj v napadnutom uznesení NS SR absentuje takéto tvrdenie, takže nie je možné hovoriť o žiadnom „stotožnení“. V mimoriadnom dovolaní je dovolací dôvod vymedzený nesprávnym právnym posúdením veci vo vzťahu k posúdenia nárokov titulom ušlého zisku bez akéhokoľvek poukazu na fundamentálnu chybu v procese, keď podľa generálneho prokurátora konajúce súdy nesprávne posúdili hmotnoprávnu legitimitáciu sťažovateľa vo vzťahu k tejto časti nárokov.

Pričom NS SR sa nestotožnil s dovolacím dôvodom ako bol vymedzený generálnym prokurátorom, ale nesprávnosť právneho názoru vo vzťahu k ušlému zisku ustálil z úplne iných dôvodov ako to prezentoval generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní..

Ani NS SR vo svojom vyjadrení k sťažnosti nereaguje na námietku porušenia viazanosti dovolacími dôvodmi. Rozhodne za takúto reakciu nemožno považovať poslednú vetu časti II. vyjadrenia, kde NS SR stroho konštatuje, že generálny prokurátor namietal, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré v mimoriadnom dovolaní riadne preukázal. Pokiaľ by takéto tvrdenie NS SR malo odôvodňovať zachovanie rozsahu prieskumnej právomoci NS SR vo vzťahu k mimoriadnemu dovolaniu v napadnutom uznesení, potom by to v konečnom dôsledku znamenalo, že na prieskum právoplatných rozhodnutí iniciovaný generálnym prokurátorom má postačovať tvrdenie generálneho prokurátora o nesprávnych právnych záveroch bez akéhokoľvek odôvodnenia, ktoré dôvody si už NS SR sám subsumuje pod také tvrdenie, ako to učinil NS SR aj v tomto prípade. Dúfame, že aj bez uvádzania rozsiahlejších právno - teoretických argumentov, je zrejmé, že takýto postup NS SR je principiálne rozporný so základnými procesnými pravidlami civilného konania.

II.3. K existencii dovolacieho dôvodu v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora spôsobilého vyvolať prelomenie právoplatného rozhodnutia (sťažnostné argumenty podľa časti III.5, bod 3., 4. a 6. sťažnosti):

Tak NS SR ako aj generálny prokurátor vo svojich vyjadreniach opomínajú, že podľa stabilizovanej judikatúry ESLP aj judikatúry NS SR, a judikatúry ÚS SR dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci môže byť daný jedine v prípade ak nesprávne právnemu posúdeniu veci (či už v rovine hmotnoprávnej alebo

procesnoprávnej) došlo v dôsledku porušenia procesného práva - zákona. Teda len zásadná vada konania alebo závažný excés procesného charakteru majúci za následok neprávne právne posúdenie veci môže založiť dôvodnosť mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora a učiniť prípustným zásah do právoplatnej rozhodnutej veci na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým disponuje subjekt, ktorý nie je účastníkom konania.

V danom prípade generálny prokurátor ani NS SR existenciu takéhoto procesného excesu netvrdili, naopak všetky ich tvrdenia a závery sa sústreďujú výlučne a jedine na podľa nich nesprávne skutkové a hmotnoprávne závery v právoplatných rozhodnutiach. Dovolací dôvod - nesprávne právne posúdenie veci spájaný výlučne s porušením hmotnoprávnych ustanovení zákona /ako je tomu v namietanom prípade/, by de facto umožňoval napadnúť každú právoplatne rozhodnutú vec mimoriadnym dovolaním ako „ďalším odvolaním“ a bolo by len na svojvôli generálneho prokurátora, do ktorej právoplatne skončenej veci zasiahne s odvolaním sa na nesprávne právne závery. NS SR preto opakovane vo svojich rozhodnutiach uviedol, že je namieste reštriktívny výklad vzťahujúcich sa ustanovení o prípustnosti mimoriadneho dovolania a pod porušením zákona v prípade dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci je potrebné predovšetkým rozumieť závažné porušenie zákona procesného charakteru.

NS SR teda v danej veci bol oprávnený posudzovať jedine to, či generálnym prokurátorom namietané právne závery v ním napadnutých právoplatných rozsudkoch dáva generálny prokurátor do príčinnej súvislosti so závažným porušením zákona procesného charakteru a ak nie, potom podmienky pre zásah do právoplatne skončenej veci splnené neboli.

Poukazujeme na rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 274/2016 z 22. 03.2017, v ktorom sa ÚS SR v plnom rozsahu spravoval pri posúdení veci kritériami vyššie uvádzanými sťažovateľom a neexistuje žiadne dôvod na odchýlenie sa vlastných záverov I. senátu ÚS v označenej veci ani vo veci sťažovateľa.

1.4. K navrhovanému zrušeniu napadnutého zrušujúceho uznesenia NS SR:

Pokiaľ NS SR vo vyjadrení k sťažnosti poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu je výsledkové, pričom napadnuté uznesenie, ktorým rozhodol o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora nie je konečným rozhodnutím vo veci, je nutné

konštatovať, že NS SR vo svojom vyjadrení opomína, že práve svojim zrušujúcim uznesením prelomil právoplatne skončený spor na základe ingerencie subjektu odlišného od účastníkov konania, čo reflektujúc judikatúru ESLP rozhodne nemôže odôvodňovať zdržanlivosť v zásahu ÚSSR z dôvodu, že nejde o konečné rozhodnutie veci. Práve naopak, pri dôslednej aplikácii tejto judikatúry ESLP, plne premietnutej aj vo vyššie označenom rozhodnutí ÚS SR sp. zn. I. ÚS 274/2016 z 22. 03.2017 argument NS SR je irelevantný. ÚS SR aj v iných prípadoch napadnutých zrušujúcich uznesení NS SR na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora pristúpil k ich zrušeniu v spojitosti s vysloveným porušením práv sťažovateľov(I. ÚS 349/2015, III. ÚS 408/2016).»

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

20. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia,

postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

21. Judikatúra ústavného súdu zastáva stabilne názor, že mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytýkaných v mimoriadnom dovolaní. Rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. PL. ÚS 57/99, II. ÚS 185/09, II. ÚS 280/2010).

22. Ústavný súd ďalej poznamenáva, že z početnej judikatúry ESLP možno vyvodiť kritický postoj ESLP k mimoriadnym opravným prostriedkom, ktoré závisia od úvahy príslušného orgánu verejnej moci, či dôjde k podaniu takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku, alebo nie a následne k vyneseniu rozhodnutia, ktorým sa zruší právoplatné konečné rozhodnutie. V zmysle judikatúry ESLP je však prípustné zasiahnuť do nastolenej právnej istoty právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho súdu vtedy, ak v konaní došlo k zásadnej vade alebo závažnému excesu, ktorý je potrebné napraviť, ak sú tu mimoriadne okolnosti prípadu. Uplatňovanie tohto princípu je zdôraznený zásadou, že žiadna zo strán nie je oprávnená žiadať o preskúmanie konečného a záväzného rozhodnutia len z toho dôvodu, aby dosiahla znovuo tvorenie prípadu a jeho nové skúmanie, pretože takýto mimoriadny opravný prostriedok by de facto mal charakter odvolania. Zrušené môžu byť iba na účely nápravy fundamentálnych chýb (pozri *Ryabykh proti Rusku* z 3. 12. 2003, sťažnosť č. 52854/99, bod 52).

23. Ústavný súd už vo veci sp. zn. III. ÚS 357/2013 uviedol, že «v súvislosti s aplikáciou predmetných ustanovení OSP a ich ústavne konformným výkladom (§ 243e a nasl. OSP, pozn.), majúc na pamäti judikatúru ESLP, dospel k záveru, že pokiaľ zákonodarca odvádza prípustnosť mimoriadneho dovolania z porušenia zákona s odkazom na ustanovenie § 243f OSP, kde bližšie konkretizuje možné dôvody, medzi ktoré zaradil aj nesprávne právne posúdenie veci, tak potom v prípade podania mimoriadneho dovolania práve z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia je potrebné pod porušením zákona rozumieť také porušenie procesného práva – zákona, ktoré v konečnom dôsledku znamená zároveň aj nesprávne právne posúdenie (či už hmotnoprávneho, alebo prípadne procesného charakteru). K takémuto interpretačnému záveru dospel ústavný súd v spojitosti s kumulatívnym predpokladom prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktorý stanovuje podmienku, ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu.».

24. Judikatúra ústavného súdu i súdov všeobecných sa v otázke prípustnosti mimoriadneho dovolania podávaného generálnym prokurátorom plynutím času menila, a to predovšetkým pod vplyvom judikatúry ESLP. Zmenu možno vyjadriť trendom reštriktívnejšieho prístupu súdnych orgánov k oprávneniu generálneho prokurátora podávať mimoriadne dovolanie. Okrem už uvedeného ESLP opakovane potvrdil, že pripúšťa určité zásahy do konečných súdnych rozhodnutí ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady *res iudicata*, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy extrémnej chyby.

25. V rozsudku DRAFT-OVA, a. s., proti Slovenskej republike z 9. 6. 2015 v nadväznosti na skutočnosť, že časť predmetnej sťažnosti (sťažnosť č. 72493/10) smerovala proti samotnej existencii inštitútu mimoriadneho dovolania, ESLP uviedol, že *„jeho úlohou v konaní o sťažnosti podľa čl. 34 Dohovoru je preskúmanie konkrétnej veci a nie kontrola in abstracto, teda preskúmanie vnútroštátnej právnej úpravy. Čl. 34 Dohovoru neposkytuje individuálnym osobám právny prostriedok, ktorý by mal povahu actio popularis... Pokiaľ však sťažovateľka namieta existujúci právny rámec in abstracto, táto časť sťažnosti nie je rationae personae v súlade s ustanoveniami Dohovoru a musí byť odmietnutá v súlade s čl. 35 ods. 3 a 4 Dohovoru.“*

26. Rovnako ako vo veci DRAFT-OVA, a. s., proti Slovenskej republike, aj vo veci COMPCAR, s. r. o., proti Slovenskej republike (rozsudok z 9. 6. 2015) ESLP v súlade so svojou ustálenou judikatúrou týkajúcou sa porušenia princípu právnej istoty spôsobeného zrušením právoplatných súdnych rozhodnutí v súkromnoprávných sporoch na základe mimoriadnych opravných prostriedkov okrem iného uviedol, že „- odklon od tohto princípu (princípu právnej istoty, pozn.) je odôvodnený iba v prípade, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru. Právomoc vyšších súdov zrušovať alebo meniť právoplatné a záväzné súdne rozhodnutia by mala byť vykonávaná na účely nápravy základných väd. Táto právomoc musí byť vykonávaná tak, aby bola v čo najvyššej možnej miere dodržaná spravodlivá rovnováha medzi záujmami jednotlivca a potrebou zabezpečiť efektívnosť súdneho systému

- Relevantné úvahy, ktoré je potrebné v tejto súvislosti vziať do úvahy, zahŕňajú najmä účinok obnovy a akéhokoľvek následného konania na individuálnu situáciu sťažovateľa, a či obnova bola na vlastnú žiadosť sťažovateľa; dôvody, pre ktoré vnútroštátne orgány zmenili rozsudok v sťažovateľovom prípade

- ... princíp právnej istoty môže byť daný bokom iba za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov...“.

27. Z citovaného sa dá zjavne vyvodiť, že ESLP nepovažuje inštitút mimoriadneho dovolania paušálne za nezlučiteľný s čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže zásah do princípu právnej istoty pripúšťa a považuje za súladný s čl. 6 ods. 1 dohovoru vtedy, ak to je v záujme napravenia podstatných väd napadnutého konania, resp. rozhodnutia či justičných omylov. Aj v tomto rozhodnutí ESLP sťažnosť v časti namierenej proti inštitútu mimoriadneho dovolania *in abstracto* vyhlásil za neprijateľnú.

28. Z porovnateľných rozhodnutí ESLP z ostatného obdobia sa dá podľa názoru ústavného súdu vyvodiť záver, že ESLP nevyklučuje prípustnosť zrušovania právoplatných rozhodnutí súdov na základe mimoriadnych opravných prostriedkov, t. j. *in abstracto* nepovažuje inštitút mimoriadneho dovolania za neprípustný, ale naopak, vo viacerých ďalších svojich rozhodnutiach pripúšťa potrebu prielomu do *res iudicata* s ohľadom

na konkrétne okolnosti zrušovaného právoplatného rozhodnutia (napr. Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z 23. 7. 2009).

29. Ústavný súd 18. marca 2015 pod sp. zn. PLz. 3/2015 prijal zjednocujúce stanovisko, ktorého právna veta znie: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“ Okrem toho tiež uviedol: „Snaha presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť konečného meritórneho rozhodnutia vyneseneho v občianskom súdnom konaní bez ohľadu na nezmeniteľnosť a záväznosť súdneho rozhodnutia je legitímna v okamihu, keď sa v konaní alebo v rozhodnutí vyskytnú také pochybenia, ktoré sú v príkrom rozpore s ústavnými princípmi platiacimi v civilnom procese, pričom tieto pochybenia nie sú riešiteľné inak, než použitím mimoriadneho opravného prostriedku.“

30. Následne aj najvyšší súd (jeho občianskoprávne a obchodnoprávne kolégia) prijal 20. októbra 2015 zovšeobecňujúce stanovisko: „*Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.*“ Týmto stanoviskom sa revidovali prijaté závery vyjadrené v predchádzajúcom období (R 36/2008).

31. Ústavný súd preskúmal nosné dôvody uvádzané sťažovateľkou v bode 6 až 12 tohto uznesenia, ako aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, vyjadrenia najvyššieho súdu a generálneho prokurátora k sťažnosti (body 18.1 a 18.2), ako aj prílohy k sťažnosti (a to mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora z 28. mája 2015, dovolanie žalovanej

z 5. septembra 2014, ktoré bolo odmietnuté ako neprípustné, a podobne, pozn.) a po ich preštudovaní dospel k záveru, že tieto námietky [bod 7 i)] neobstoja už len z toho dôvodu, že na rozdiel od bohatej judikatúry ústavného súdu a najvyššieho súdu v podobných veciach, keď nebolo uznané mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, v tejto veci tomuto mimoriadnemu dovolaniu predchádzalo aj dovolanie podané žalovanou, ktoré bolo v rozsahu namietaných skutočností neskôr odmietnuté. Ak generálny prokurátor vedel už z podnetu žalovanej, že bolo podané žalovanou aj dovolanie, ktoré oprela o ustanovenie § 237 písm. f) OSP, ktoré asi v tejto veci neprinesie žiadnu zmenu a bude aj tak odmietnuté z procesných dôvodov, teda nebude potenciálne spôsobilé podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci, podal v tejto veci mimoriadne dovolanie opierajúc sa o tvrdenie, že podľa jeho názoru „*bol porušený zákon, nakoľko konajúce súdy opätovne nesprávne právne posúdili (§ 243f ods. 1 písm. c) OSP*“, ktorý dôvod procesne želateľným spôsobom nemohla uplatniť žalovaná – (tento dôvod bol pri potvrdzujúcich rozhodnutiach odvolacích súdov zákonne vylúčený), a potom nič nebránilo generálnemu prokurátorovi, aby tento dôvod uviedol a aby ho dovolací súd aj vecne posúdil. Pokiaľ generálny prokurátor napadol konanie „*nesprávnym právnym, posúdením veci*“, v zásade nemožno vylúčiť ani prípadné rozšírenie dôvodov súdneho prieskumu, samozrejme, v rozsahu procesnej legitímácie „*nesprávneho právneho posúdenia veci*“ (zásada „*iura novit curia*“) – bod 7 ii).

32. Ústavný súd nemohol tiež prehliadnuť, že napádané uznesenie najvyššieho súdu nie je konečné (vecné) rozhodnutie, ale ide o rozhodnutie procesné, na základe ktorého sa vec znova posúdi, teda ústavný súd považoval námietky sťažovateľky v tomto procesnom štádiu konania za predčasné a zjavne neopodstatnené (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

33. V okolnostiach danej veci najvyšší súd v napadnutom uznesení, ktorým rozhodoval o mimoriadnom dovolaní vtedy, keď vedel, že už bolo dovolanie žalovanej odmietnuté, uviedol svoje závery v bodoch 7 až 30, ktoré sťažovateľka dobre pozná (a preto ich ústavný súd nebude všetky podrobne citovať, pozn.). Z týchto záverov ústavný súd však upriamuje konkrétnu pozornosť v podstatnom najmä na body 21 až 29, kde najvyšší súd uviedol:

«21. ... „Plnenie povinnosti v oblasti daňového práva nemôže byť škodou (ušlým ziskom). V právnej vete judikátu R 28/2008 sa mimo iného uvádza: „Plnenie povinností, ktoré vyplýva z predpisu spadajúceho do oblasti verejného (daňového) práva, nemôže byť škodou v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.“ Ratio decidendi rozhodnutia pre uvedenú právnu vetu vyjadril najvyšší súd takto: „Samotná existencia povinnosti daňovníka zaplatiť daň nie je skutočnou škodou, ani ušlým ziskom. Majetok žalobkyne sa zmenšil až splnením tejto povinnosti. Daň je povinne peňažné plnenie vyberané štátom. Má charakter jednostrannej povinnosti ukladanej bez toho, aby povinná osoba mala nárok na ekvivalentné plnenie v súvislosti s uskutočnením peňažnej daňovej platby. K zaplateniu dane (ktoré pre žalobkyňu znamenalo zmenšenie jej majetku) došlo v rámci verejnoprávneho (daňového) vzťahu. Plnenie povinnosti, vyplývajúcej z predpisu, ktorý spadá do oblasti verejného (daňového) práva, nemôže byť škodou v zmysle zákona č. 58/1969 Zb.“

22. ... Ide o tzv. povinnú registráciu zdaniteľných osôb v nadväznosti na dosiahnutie obratu definovaného zákonom o DPH, čo znamená, že po dosiahnutí príslušného obratu je povinnosťou zdaniteľného subjektu podať žiadosť o registráciu správcovi dane. Registráciu platiteľa DPH realizuje príslušný správca dane. Nevyhnutným predpokladom pri povinnej, ako aj dobrovoľnej registrácii je to, že žiadateľ je zdaniteľnou osobou. Správca dane disponuje vždy určitou mierou voľnej úvahy pri prijímaní záveru o identifikácii zdaniteľnej osoby na účely DPH (v zmysle zákona o DPH platného do 31. decembra 2003). Nemožno preto konštatovať, že pri tzv. povinnej registrácii má žiadateľ bez ďalšieho právo stať sa platiteľom dane. Vychádza sa z toho, že registráciou ide o uvalenie daňového bremena štátom. Ak správca dane nevykoná registráciu platiteľa DPH (dôvod úvahy nerozhoduje), zdaniteľná osoba nie je zatažená touto daňou, t.j. nemá práva a povinnosti spojené s touto daňou. Nemá povinnosť odvádzať daň zo svojich dodávok a prirodzene nemá právo ani na prípadný nadmerný odpočet tejto dane. Prípadný nesprávny úradný postup správcu dane pri registrácii (jej nevykonaní) má tak iba priamy dopad na štátny rozpočet, dotýka sa však výlučne oprávneného subjektu - štátu. Inak povedané, nezaloženie daňovej povinnosti je ujmou oprávneného subjektu (štátu) v daňovo-právnom vzťahu, nie povinného subjektu (zdaniteľnej osoby).

23. *Námietka premlčania.* Zo žaloby vyplýva, že poškodenému vznikla škoda z dôvodu, že nemohol uplatniť odpočet DPH za služby v období od 1. februára 2003 do 31. septembra 2003, pretože v tomto období nebol registrovaným platiteľom DPH. O škode zodpovedajúcej výške odpočtu DPH sa poškodený dozvedel najneskôr v deň registrácie za platiteľa DPH správcom dane, t.j. v októbri 2003, kedy bol nesprávny úradný postup ukončený. Zákon vo vzťahu k registrácii platiteľa DPH pripúšťa len jednu platnú registráciu, nepozná možnosť spätnej registrácie daňovníka za platiteľa a ani zrušenie platnej registrácie (§ 43 zákona o DPH). Iný deň nemá pre vyhodnotenie vedomosti poškodeného o škode právny význam. Poškodený subjekt sa o nesprávnom úradnom postupe dozvie vtedy, keď zistí, že bol určitý úradný postup vykonaný (a aj skončil). To, či je vykonaný úradný postup potrebné vyhodnotiť ako „nesprávny“, je otázka právna. Nie je potrebné, aby nesprávnosť úradného postupu deklaroval orgán verejnej moci. Súd posudzuje nesprávnosť úradného postupu ako otázku predbežnú. Podľa § 22 ods. 1, vety prvej zák. č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody podľa tohto zákona sa premlčí za tri roky odo dňa, kedy sa poškodený dozvedel o škode. Podľa tohto ustanovenia sa začiatok plynutia premlčacej lehoty pri škode spôsobenej nesprávnym úradným postupom spája s vedomosťou poškodeného o škode. Zistenie zodpovednostného subjektu je v tejto súvislosti zrejmé, lebo to vyplýva z právnej úpravy (zodpovedným subjektom je vždy štát). Žalobca uplatnil nárok na súde 13. marca 2007, teda po uplynutí 3-ročnej premlčacej lehoty, ktorá začala plynúť najneskôr v októbri 2003. Námietka premlčania náhrady škody (ušlého zisku) z nesprávneho úradného postupu vznesená žalovanou bola dôvodná. Ustálená súdna prax vychádza z toho, že ak sa oprávnený subjekt dovoľá premlčania, nemôže súd premlčané právo priznať; žalobu v takom prípade zamietne; to platí aj u práva na náhradu škody, u ktorej ešte nie je preukázaná zodpovednosť za škodu ani jej výška (porovnaj napr. stanovisko uverejnené pod č. 29/1983 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk), ktoré je rešpektované i aktuálnou judikatúrou.

24. *V otázke posudzovania premlčania práva,* došlo zo strany odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie k vysloveniu odlišného názoru v porovnaní s ustálenými a dominujúcimi názormi v rozhodovacej praxi súdov, a to bez náležitého zdôvodnenia tohto právneho odklonu, možno preto konštatovať, že došlo k porušeniu princípu právnej istoty i rovnosti, a teda porušeniu základného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu podľa

čl. 46 a nasl. Ústavy SR. Žiada sa zdôrazniť, že právny názor súvisiaci s posúdením premlčania je zásadnou právnou otázkou, pretože pri námietke premlčania je uznanie premlčania dôvodom pre rozhodnutie súdu v merite veci v neprospech toho, ktorého právo má byť premlčané.

25. Žalobca podanou žalobou uplatnil nárok na zaplatenie 24 987 446,47 Sk, ktorý sa skladá: 1) zo skrátenia práva na vydanie odpočtu DPH (19 734 770,80 Sk), 2) zo zvýšenia dane uloženej správcom dane (1973 477 Sk), 3 z úrokov z odkladu platenia zvýšenia dane (163 771,30 Sk), 4) z úrokov z omeškania platených v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov (2 451 598,29 Sk), 5) z nákladov na právne zastúpenie (664 829,08 Sk), i 6) z ušlého zisku pri podnikateľskom projekte - obchodný dom nábytku ÁTRIUM v Bratislave a stratou pri predaji obchodného podielu v spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. (112 236 997,17 Sk).

26. Uplatnené nároky na náhradu škody (a ušlého zisku) spájané so zaplatenou daňou - DPH na vstupe (nemožnosťou jej odpočítania, či vrátenia) a daňovými sankciami nemôžu byť považované za škodu alebo ušlý zisk v zmysle zákona č.58/1969 Zb., nevznikla tu ani povinnosť ich náhrady štátom v zmysle zákona č.58/1969 Zb. Ide totiž o splnenie povinností, ktoré vyplývajú priamo z finančno-právneho (daňovo-právneho) vzťahu vznikajúceho v oblasti verejného práva, založeného na nerovnoprávnom postavení jeho subjektov. Ani štát, ktorý je dotknutý na právach napr. pri daňových trestných činoch (daňových podvodoch, skrátenie dane, vrátane neoprávneného uplatňovania odpočtu DPH zo strany daňového subjektu), si v tomto smere nemôže v trestnom konaní (adhéznom konaní) uplatňovať nároky a mať postavenie poškodeného...

Slovenská republika zastúpená správcom dane nie je subjektom adhézneho konania, pretože v adhéznom konaní možno rozhodnúť len o súkromnoprávných nárokoch, (porovnaj napr. Najvyšší sud .. uznesenie z 27. februára 2014 sp.zn 4 To 5/2014; zdroj - Šamko, P.: Daňové podvodné konania a ich dokazovanie, Wolters Kluwer, 2015, str.304 a 305).

27. ... Jadrom žalobnej argumentácie bolo (ne)získanie odpočtu DPH vo výške kladného rozdielu tejto dane na vstupe voči dani na výstupe. V podstate tu ide o vrátenie časti už zaplatenej DPH v cene prijatých tovarov a služieb. Povinnosť zaplatiť DPH za jemu poskytnuté tovary a služby vyplýva zo zákona o DPH, splnenie tejto povinnosti nemôže byť škodou (ušlým ziskom) v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Z identického dôvodu sa za

škodu nemôžu považovať splnené daňové povinnosti (vrátane daňových sankcií) zdaňovaným subjektom, akými sú zvýšenie dane uloženej správcom dane a úroky z odkladu platenia zvýšenia dane. Povinnosti zaplatiť daň, či iné plnenie uložené správcom dane v dôsledku nesplnenia daňovej povinnosti nie je skutočnou škodou, ani ušlým ziskom. Daň je totiž povinné peňažné plnenie vyberané štátom. Má charakter jednostrannej povinnosti ukladanej bez toho, aby povinná osoba mala nárok na ekvivalentné plnenie v súvislosti s uskutočnením peňažnej daňovej platby...

... Vzájomný daňovo-právny vzťah medzi štátom a daňovým subjektom je vzťahom verejnoprávnej povahy a nie je založený na ich rovnom postavení, sú v ňom zreteľné prvky nadriadenosti a podriadenosti. K obdobným právnym názorom, ktoré vylučujú uplatnenie náhrady škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. (v súčasnosti zák. e. 514/2003 Z. z.) v prípade vzťahov s nerovnoprávnym postavením ich subjektov, dospel aj ústavný súd v rozhodnutí z 20. apríla 2016, sp. zn. I. ÚS 248/2016,... aj podľa ústavného súdu v sťažnosti obnažený spor nie je možné zavrieť náhradou škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., resp. predtým podľa zákona č. 58/1969 Zb.

28. ... Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmom (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto určujúci význam, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je požadovaná náhrada. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného (ak vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne), sa príčinná súvislosť zisťuje (obdobne napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. októbra 2013, sp. zn. 6 M Cdo 16/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25. mája 2011, sp. zn. 5 Cdo 24/2011, rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2010, sp. zn. 5 Cdo 126/2009 a iné)...

Ak daňový úrad nevykoná registráciu platiteľa DPH i keď tak vykonať mohol (mal), nemôže len z titulu dopustenia sa uvedenej procesnej nesprávnosti (bez ďalšieho) zodpovedať za všetko, čo malo negatívny dopad na majetok žiadateľa o registráciu tejto dane. Len všeobecné tvrdenie o strate podnikateľskej príležitosti alebo zmarení podnikateľského zámeru bez ďalšieho nikdy nemôže byť základom pre vznik nároku na náhradu ušlého zisku, a to ani v prípade, ak by boli dôsledkom protiprávnej udalosti. Je tomu tak preto, že zákon č. 58/1969 Zb. nezakladá vznik nároku na náhradu škody paušálne

a automaticky v každom jednotlivom prípade porušenia povinnosti zo strany orgánov štátu, ale len celkom výnimočne za predpokladu súčasného naplnenia aj ďalších predpokladov vzniku a existencie zodpovednostného vzťahu, ktorými sú existencia škody (ušlého zisku) a príčinnej súvislosti medzi škodou a protiprávnym konaním alebo opomenutím orgánov štátu. V prípade ušlého zisku musia byť dokazované také konkrétne skutkové okolnosti (tvrdené poškodeným), ktoré pri logickej úvahe povedú súd k záveru, že ušlý zisk by skutočne vznikol nebyť protiprávnej udalosti, t.j. či by za daných okolností bol žalovaný ušlý zisk aj reálnym. Nepreukázanie existencie takýchto skutkových okolností, by potom mohlo viesť len k záveru, že ušlý zisk, ktorého sa žalobca v konaní domáha, je skutočne iba „fikciou“. Za ušlý zisk teda nemožno považovať hypotetický ušlý zisk, ktorý nemá žiadny konkrétny preukázateľný základ. Ušlý zisk je teda stratou konkrétnej, reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho ktorého konkrétneho prípadu vysoko pravdepodobná až blížiac sa k istote...

Zo sledu relevantnej príčiny a následkov je zrejmé, že zmenšenie majetku žalobkyne (pri platení úrokov z omeškania zo splatných pohľadávok pre insolvenčiu, nákladov na právneho zastúpenie), či tvrdný ušlý zisk v súvislosti s podnikateľským projektom a predajom obchodného podielu, nemohli byť spôsobené priamo nesprávnym úradným postupom správcu dane pri registrácii (nezaregistrovaním), ten totiž výlučne dopadá na štát (štátny rozpočet) a nie do majetkovej sféry zdaňovaného subjektu (porovnaj bod 14 vyššie)...

29. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobca v konaní nepreukázal vznik škody a ušlého zisku, ani existenciu príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom správcu dane a znížením jeho majetku...»

34. Z citovaných bodov napadnutého uznesenia najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že svoje závery o prípustnosti a odôvodnenosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu najvyšší súd odôvodnil zrozumiteľne, jasne a vyčerpávajúcim spôsobom, opierajúc sa o konkrétnu svoju judikatúru a ústavného súdu v obdobných veciach. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným postupom a uznesením najvyššieho

súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a to ani v kontexte argumentácie sťažovateľky s princípom právnej istoty, predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a ich účinkami. Nie je totiž pravdou, čo tvrdí sťažovateľka, že napadnuté uznesenie „*vykazuje znaky arbitrárnosti a je ústavne nekonformným spôsobom odôvodnené*“. Z uvedeného dôvodu napádané rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno podľa ústavného súdu bez ďalšieho považovať za svojvoľné, arbitrárne, vnútorne rozporné ani odporujúce podstate a účelu aplikovaných právnych noriem. Otázka posúdenia prípustnosti mimoriadneho dovolania je navyše otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky (*mutatis mutandis* IV. ÚS 35/02).

35. Ústavný súd v tejto súvislosti ďalej uvádza, že v zmysle svojej štandardnej judikatúry nie je oprávnený posudzovať zákonnosť rozhodnutí, proti ktorým bola ústavná sťažnosť podaná. Jeho primárnou úlohou priamo definovanou v čl. 124 ústavy je ako nezávislého ochrancu ústavnosti skúmať a rozhodovať o porušení ústavnosti v kontexte označených základných práv, a nie skúmať porušenia zákonnosti, ktoré svojou intenzitou nedosahujú porušenia označených základných práv a slobôd. Inými slovami, ústavný súd teda nepovažuje za potrebné zaoberať sa zákonnou právnou argumentáciou, ktorou je/bola odôvodňovaná opodstatnenosť sťažovateľkou podanej sťažnosti, ale iba z nej vyplývajúcimi ústavnoprávnymi aspektmi, ktorých mieru a intenzitu zásahu do sťažovateľkou označených základných práv a slobôd posudzuje/resp. posudzoval, a to v zmysle ústavou pevne zakotveného svojho poslania v právnom štáte. V posudzovanej veci sa podľa názoru ústavného súdu nedala účinná ochrana práv žalovanej dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, keďže dovolanie nebolo prípustné, a teda nepredstavovalo opravný prostriedok, ktorý bol žalovanej k dispozícii a ktorý mohla účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.

36. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Sťažovateľka neuviedla zásadnú skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľky.

37. Navyše, ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti už judikoval svoj názor, že pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07).

38. Na základe uvedeného, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľky v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o vecnej súvislosti medzi napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu a označeným porušením práv sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

39. Vzhľadom na to ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

40. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ústavný súd konštatuje, že v tejto časti sťažnosť napriek tomu, že je sťažovateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, neobsahuje náležitosti ustanovené v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde (nie je riadne odôvodnená podľa § 20 ods. 1 tohto zákona, pretože neobsahuje argumentáciu konkretizovanú na napadnuté

uznesenie najvyššieho súdu, s ktorou by sa dalo polemizovať, resp. oponovať jej konkrétnymi argumentmi.), a preto v tejto časti ju ústavný súd odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2018